

Nr 39

Utlåtande i anledning av motioner angående påföljden vid underlåtenhet att betala elavgift.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 989 av herr Åkerlund samt II: 1135 av fru Mogård och fru Kristensson hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att avstängning som påföljd vid underlåtenhet att fullgöra betalningsskyldighet gentemot elkraftsleverantör ej bör tillämpas utan prövning i det enskilda fallet av lämplig myndighet.

Motionärerna anför att rättsförhållandet mellan den som åtar sig att leverera elektrisk energi och den som mottar sådan och förbinder sig betala energin ej finns i ett sammanhang reglerat i lag. 1943 års elkraftutredning hävdade, att tvister mellan leverantörer av elenergi och abonnenter finge lösas med ledning av 1915 års avtalslag och 1905 års lag om köp och byte av lös egendom.

Förhållandet mellan leverantör och abonnent regleras i reglementen, utfärdade av varje leverantör för sig. Dessa reglementen överensstämmer i huvudsak med ett förslag till reglemente för kommunalt elverk, upprättat av Svenska Elverksföreningen. Häri finns intagen en bestämmelse, att leverantören äger rätt att omedelbart avbryta kraftleveransen till abonnent, som underlåter att fullgöra sina betalningsskyldigheter. En sådan bestämmelse kunde anses överensstämma med gällande lag och med svensk rättsuppfattning så länge energileveransen i stort sett avsåg enbart belysning. Utvecklingen innebär emellertid att elström används även för uppvärmning, för olika hushållsändamål, bl. a., för frysboxar, samt i vissa fall för hushållens vattenförsörjning. En avstängning av kraftleveransen bör, då det gäller hushåll, ej få ske med mindre prövning skett av myndighet som kan bedöma påföljdens verkningar i det enskilda fallet.

Beträffande motiveringen i övrigt torde få hänvisas till motionen II: 1135.

Remissyttrande

Över motionerna har yttrande inhämtats från Svenska elverksföreningen. Elverksföreningen anser att motionärernas förslag innebär att de för leverantörer och abonnenter gällande privaträttsliga reglerna på en enstaka punkt skall ersättas av en lagbestämmelse. Föreningen anser detta från for-

mell synpunkt otillfredsställande. Vidare anförs i föreningens yttrande bl. a. följande.

Vad beträffar det i motionen i sak framförda förslaget må erinras, att avstängningsrätt vid leverans av kommunal nytthet föreligger icke endast i fråga om elektrisk energi. Sådan rätt föreligger enligt motiven till gällande Va-lag även vid vattenleverans och vid tillhandahållande av avlopp, dock med den begränsningen att avstängningsåtgärden icke får förorsaka sanitär olägenhet. Denna princip föreslås bli lagfäst i Kungl. Maj:ts förslag till ny lag om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (Iagrådsremissen; prot. över justitieärenden 23 januari 1970 sid. 168). Det torde kunna ifrågasättas om icke motionärerna, som särskilt framhållit olägenheterna av elavstängning som kan inverka på vattenförsörjning, uppvärmning, livsmedelslagring m.m., just åsyftar en dylik begränsning.

Betalningsmoralen bland abonnenterna är ofta dålig och elleverantörerna är i hög grad beroende av rätten att stänga av strömmen för att tvinga fram betalning. Elverksföreningen finner det helt orealistiskt att en myndighet skulle gå igenom vart och ett av de hundratusentals fall årligen där elleverantörerna ser sig tvingade att använda avstängningsshotet. Det torde heller inte vara realistiskt att tänka sig att elleverantörerna skulle kunna avstå från avstängningsrätten, eftersom denna tydligen är av avgörande betydelse för deras möjligheter att få betalt för sin produkt. Avstängning sker i regel endast när det gäller notoriskt dåliga betalare och när alla andra möjligheter att komma till tals med dem prövats.

Alternativet till avstängning är lagsökning eller ansökan om betalningsföreläggande. Eftersom det rör sig om ett så oerhört stort antal ärenden torde dessa alternativ medföra en betydande ökning av domstolarnas arbetsbelastning.

Elverksföreningen föreslår att motionerna avstyrks. Föreningen är emellertid beredd att uppmana sina medlemmar att iaktta särskild varsamhet i sådana fall där en avstängning kan befaras medföra sanitär olägenhet, t. ex. genom avbrott i vattentillförseln.

Utskottet

Motionärernas yrkande innebär att avstängning som påföljd för underlåtenhet att betala elavgift ej bör tillämpas utan prövning av lämplig myndighet i det enskilda fallet.

Utskottet instämmer med motionärerna i att avstängning av leveransen av elektrisk energi i vissa fall kan medföra stora olägenheter inte minst därför att elenergin i våra dagar bl. a. används för uppvärmning och för hushållsändamål, t. ex. för frysboxar.

Svenska elverksföreningen anför i sitt remissvar att domstolarnas arbetsbelastning skulle öka kraftigt om elleverantörerna övergick till att allmänt

använda lagsökning eller betalningsföreläggande. F. n. förekommer nämligen hundratusentals fall årligen där elleverantörerna tillgriper avstängningshotet för att få sina fordringar betalda.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer utskottet

att de likalydande motionerna I: 989 och II: 1135 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 maj 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Möller (s)*, Oscar Carlsson (s), Yngve Persson (s)*, Helge Karlsson (s), Kilsmo (fp)*, fröken Stenberg (m), herrar Ernst Olsson (cp), Hansson (s)* och Ove Karlsson (s), fröken Pehrsson (cp)* och fru Florén-Winther (m);

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Rimås (fp)*, Nilsson i Bästekille (m), Johansson i Simrishamn (s)*, Johansson i Skärstad (cp)*, Wiklund i Härnösand (s), Andersson i Örebro (fp), Johansson i Växjö (cp), Gadd (s)* och Rosqvist (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering